

Vroegtijdig schoolverlaten voorkomen door acties en initiatieven vanaf de kleuterschool (LOP Diest en Aarschot Basisonderwijs)

De werkgroep KP van het LOP van Aarschot definieert het begrip kansarmoede als volgt: “sociale uitsluiting en de betekenis ervan in de klaspraktijk”. Vanuit deze definitie ging de werkgroep aan de slag rond kleuterparticipatie.

Via ervaringsuitwisseling, reflectie en acties beoogt de werkgroep enerzijds alle kleuters op school én op tijd op school te krijgen en anderzijds te zorgen voor een positieve ervaring op school voor de kleuters.

Wanneer kleuters afwezig zijn, krijgen de ouders een dubbele boodschap: de kleuters missen heel wat én de kleuters worden gemist.

Om te kijken naar kansarmoede aan de hand van verhalen en activiteiten, werd een pop, het kindje ‘Lopke’, gecreëerd. Lopke is een meisje dat opgroeit in een maatschappelijk kwetsbaar gezin. Alle verhalen vertrekken vanuit een achtergrond van mechanismen van uitsluiting, sterke, positieve krachten in het kind (met de nadruk op de veerkracht van het kind) en de rol van de leerkracht of een andere volwassene. Alle kleuters herkennen zich in de verhalen en zijn er zeer ontvankelijk voor. Op die manier wordt van jongs af aan verbondenheid gecreëerd in de klas. Dat werpt zijn vruchten af gedurende de rest van de schoolloopbaan. Omdat het zo cruciaal is op die leeftijd en een indicator is voor latere schooluitval en problemen, ligt de focus op zelfsturing. Om iedereen bij het verhaal van Lopke te betrekken, wordt aan sensibilisering gedaan op stedelijk niveau. Zo worden onder andere de handelaars bij de acties betrokken.

Concreet uitgewerkte acties zijn o.a.:

- Op zoek gaan naar de talenten van de Lopkes in de klas. Hiervoor werd een variant ontwikkeld op de verteltas: een talententas met de naam ‘het knapzakje’. Het ‘kindje van de week’ mag de knapzak mee naar huis nemen. In de knapzak zit o.a. het boekje “Als ik niet op school ben”. Kinderen mogen de knapzak zelf vullen met wat hen dierbaar is en gevuld mee terug naar de klas brengen. Vooraleer de knapzak mee naar huis gaat met het volgende kindje, wordt de knapzak leeggemaakt.
- Klasbezoeken en ‘gluren bij de burens’ om onderlinge uitwisseling te bevorderen.
- Complimenten geven aan elkaar.

Er wordt schoolspecifiek, schoolverbindend en schooloverstijgend gewerkt.

De werkgroep focust ook op vormingen. Zo wordt o.a. jaarlijks een LOP-dag georganiseerd waarop alle leerkrachten worden uitgenodigd. In samenwerking met andere lokale partners organiseert de werkgroep ook jaarlijks drie grote, ‘vaste’ acties: verzet tegen extreme armoede, de week van de opvoeding en een talentenshow.

Omdat de werkgroep veel belang hecht aan het scannen van de betrokkenheid bij hun acties, meten zij de effecten van de acties op. De betrokkenheidsscanning heeft een signaalfunctie. Het is een zelfsturende werkgroep met een duidelijke opdracht.

In de werkgroep KP van het LOP van Diest worden alle kleuterleidsters van alle netten vertegenwoordigd door één iemand van elke school. De werkgroep komt 2 tot 3 keer per jaar samen. Ook Kind en Gezin en het CLB nemen deel.

De rol van de kleuterjuf bij acties rond te laat komen of naar school komen, is erg groot. De werkgroep werd opgericht om kleuterjuffen in die rol te ondersteunen doorheen het ontwikkelen van materiaal waarbij de focus ligt op het aanbieden van taal. Taal omdat de kleuterscholen van Diest heel wat anderstalige nieuwkomers, vluchtelingenkinderen en Romakinderen onthalen. De verteltas "als ik er niet ben op school was een eerste aanzet tot het verder uitwerken van taalkoffers rond bepaalde thema's per leeftijd. Dankzij het LOP werd in Diest ook de werkgroep 'taalbeleid en zorgcoördinatoren' opgericht. De werkgroep ontwikkelde intussen een aantal boeiende acties:

- 'Open school voor ouders': ouders draaien mee in de klas van hun kinderen (school- en netoverstijgend)
- 'Drempelklasje': tijdens de laatste week van de grote vakantie worden kindjes die nog iets te overbruggen hebben om in het volgend jaar te kunnen instappen geholpen (school- en netoverstijgend)
- 'Troefproject': individuele taalondersteuning aan huis met de ondersteuning van studenten van UCLL Diest met als doel vanuit een vertrouwensband spelenderwijs de Nederlandse taal beoefenen.

Veel gebeurt i.s.m. de spelothek om de kinderen daarna zelfstandig naar de bib te krijgen. Tot slot van deze werkwinkel, gaf Rowan van het agentschap Integratie en Inburgering wat duiding over de achtergrond en aanpak van Roma-kinderen. Roma zigeuners leven in het heden en denken niet aan een diploma maar aan wat een kind nodig heeft om te overleven. Door jarenlange onderdrukking is hun verhaal een zeer duidelijk wij-zij verhaal. Zij hebben een nomadische mentaliteit en zijn zeer flexibel. Andere kansarme groepen vertonen gelijkaardige denk- en leefpatronen. Door hun ongestructureerd slaap- en eetpatroon hebben zij moeite met het aanvaarden van bepaalde structuren op school.

Vanuit het LOP van Diest is Rowan aan de slag gegaan rond kleuterparticipatie. Om de Roma-kindjes naar school te krijgen, was het winnen van het vertrouwen van de ouders essentieel. Dankzij talrijke huisbezoeken en warme gesprekken, konden de noden van de kinderen geïnventariseerd worden. Eens de eerste kinderen de stap naar de kleuterschool gezet hadden, groeide de gemeenschap in het elkaar aanmoedigen om hun kinderen van op kleuterleeftijd naar school te sturen. De kinderen bleken ook graag naar school te gaan en zelf thuis aan te dringen om elke dag te mogen gaan. Op de duur gingen de kleuterleidsters zelf ook huisbezoeken doen. De volgehouden inspanningen blijken echt wel te lonen want een aantal kinderen zitten intussen in het hoger onderwijs.

(Verslag: Stefanie Carbon)